

האם תקיפת שוטר היא תאונת עבודה?

מאת נצ"מ עוזי זומר

כיצד להקטין את האפשרות להיפגע

לנהל את גורמי הסיכון האלה מאחר וסביבת העבודה משתנה בתדירות גבוהה והיא דינמית ומכתיבה דפוסי פעולה המתאימים לדינמיות הזאת. יחד עם זאת, גם בשגרה משתנה ניתן לנהל את גורמי הסיכון באמצעות תרגולים של מספר רב של תרחישים אפשריים, המייצרים תגובות של השוטר המסוגלות לשלוט בסיכונים ולמזער אותם.

לכל תרחיש אפשרי באירוע מתורגל, השוטר יפעיל תגובה הנובעת מתוך הידע הניסיון ושיקול הדעת = ניהול סיכונים אד-הוק. נוסף לכך ציוד מיגון בסיסי שיימצא בשימוש באופן שוטף והרי לנו שליטה בסיכון והורדת רמתו.

דרך נוספת למזער פוטנציאל של תקיפת שוטרים היא באמצעות משא ומתן. לעיתים ניתן יהיה לפתור את האירוע במו"מ שינוהל על בסיס היכרות עם התרבות וההתנהגות של הלוקחים חלק באירוע ולהביא לסיימום ללא נפגעים. מו"מ כזה מתייחס גם להליך של חקירה שבמהלכו מתפתח מעין משא ומתן בין החוקר לנחקר, וככל שהחוקר יהיה ער ויכיר את כללי התרבות, ההתנהגות ושפת הגוף של הנמצא מולו, יוכל לצפות בקטעי זמן גם תקיפה המתרגשת לבוא.

לסיכום:

התשובה לשאלת המאמר האם תקיפת שוטר היא תאונת עבודה תלויה בגישתו של השואל:

הגישה המתייגת את התקיפה כתאונה תחייב היערכות הכוללת ניהול גורמי סיכון ודרכי התמודדות וניתן יהיה למנוע או למזער נזקים.

גישה המתייגת תקיפה כגזירה משמיים תחייב... תפילה. ■

התוקף בוחר את המועד, המקום ואופן התקיפה ולשוטר המותקף אין למעשה כל השפעה על הפוטנציאל לאירוע. עובדה זו עומדת בסתירה להגדרה הקיימת אצלנו בשימוש למונח תאונה: "הצטברות של 2 טעויות ומעלה הגורמות לאירוע שיוצא מכלל שליטה וגורם נזק".

בין מרכיבי גורמי הסיכון לתקיפה אנו מוצאים הבדלי תרבויות בין התנהלות השוטר לבין התנהלות האוכלוסייה באירוע.

בנושאים כמו מודיעין וציוד מיגון יש לנו כשוטרים השפעה וישנה גם יכולת לנהל אותם. הם מאופיינים במהלכים מקדימים לאירוע שאותם מבצעים ובאמצעותם ניתן לשלוט ברמת הסיכון ואף להקטין אותה. לדוגמה פעילות משטרתית המבוצעת בשטח נתון אשר מרכיבי המודיעין ידועים לנו והם נותנים מידע אודות מרכיבי האוכלוסייה, תרבותה והתנהגותה השגרתית. המידע המתקבל מצביע על כך שקיימת עוינות ואלומות בקרב האוכלוסייה. אם יודעים מראש את גורמי הסיכון הללו ניתן לנהל את גורמי הסיכון ולהיערך אליהם באמצעות הפעלת כוח גדול המצויד בציוד מיגון אישי המגביר את בטחון השוטרים ויוצר הרתעה בקרב התוקף הפוטנציאלי. כמו כן נדאג לפריסה רחבה והיקפית והפעלת לחץ במקומות מרכזיים. במקרה כזה נשיג הקטנה משמעותית של הסיכון לתקיפה וכך גם נמנע את התאונה ואת הנזק. אבל אם לא יינקטו פעולות המנהלות את הסיכונים או שאין מידע מוקדם - הסיכוי לבצע טעויות עולה ואיתו הסיכון להתרחשותה של תאונה. בשגרת העבודה של השוטר קיים קושי

על פי הסטטיסטיקה הרב שנתית, בין 12% ל-15% מפציעות של שוטרים נגרמות בכל שנה מתקיפה. לפיכך, גורם סיכון זה הוא השני בחשיבותו אחרי תאונות דרכים. האם 600 שוטרים פצועים בכל שנה (והיו לצערנו גם הרוגים), מגורם סיכון ששמו תקיפת שוטר, הם חלק מסטטיסטיקת תאונות העבודה?

התשובה לשאלה זו מורכבת ואינה פשוטה כלל. כדי לענות עליה עלינו לפרק את גורם הסיכון למרכיביו ולקחת בחשבון שקיימים אין סוף סוגים וצורות של תקיפת שוטרים המתרחשות בשעות ובזמנים שונים.

המרכיבים המרכזיים של גורם סיכון זה:

- התרחשות - ספונטנית/מתוכננת;
- שדה ראייה - אור/חושך;
- מזג אוויר - חם/גשום וקר;
- האירוע בלתי צפוי;
- אזור האירוע;
- יכולות התוקף;
- יכולות השוטר;
- הימצאות נשק;
- חוסר/הימצאות מיגון (ציוותי או אישי) - למיזעור או ביטול הפגיעה;
- התנהגות;
- תרבות;
- מודיעין - גילוי מוקדם של כוונות.

שלל המרכיבים והאפשרויות הרבות יוצרים את התחושה שתקיפה היא גזירת שמיים אשר אין יכולת להיערך לקראתה ולהתמודד איתה בהצלחה.

הכותב הוא רמ"ח בטיחות במשטרת ישראל